

10 באוגוסט 2015

לכבוד
כב' השופט (בדימוס) יוסף שפירא
מבקר המדינה
רח' בית הדפוס 12
ירושלים

בפקס : 02-6529322
ובדוא"ל mevaker@mevaker.gov.il

שלום רב,

הנדון: החלטת הממשלה בנושא עוטף ירושלים – עשור של התחייבויות לא ממומשות

1. אנו מתכבדים לפנות אליך בסוגיית מצבן המידרדר של השכונות הירושלמיות המצויות מעבר לחומת ההפרדה. תושבי ותושבות שכונות אלו, המתגוררים בתוך שטחה המוניציפלי של ירושלים, סובלים מאז הקמת החומה מהזנחה חריפה וממושכת מצד כלל הרשויות הישראליות, ומפגיעה חמורה בזכויותיהם. על כן אנו פונים בבקשה, כי סוגיה זו תיחקר לעומק על ידי משרדך.
2. ביום 9.8.2015 שלחנו פניה לראש הממשלה, מר בנימין נתניהו, בה ביקשנו את התערבותו למימוש התחייבויות הממשלה לטובת שינוי מן היסוד של התנהלות הרשויות כלפי השכונות הללו. התנהלותן של הרשויות סותרת שורה של התחייבויות מצד ממשלת ישראל, ובראשן [החלטת הממשלה מס' 3783](#) מיולי 2005, בדבר "היערכות משרדי הממשלה בנושא "עוטף ירושלים" והטיפול באוכלוסייה במרחב ירושלים כתוצאה מהקמת הגדר" (להלן: "ההחלטה" או "החלטת הממשלה"). התחייבויות אלו נועדו לשמור על זכויות התושבים לאחר הקמת החומה, ולהבטיח את המשך הקשר השוטף שלהם עם שאר חלקי העיר. במקום זאת, בפועל השכונות "נותקו", התשתיות שלהן קרסו, ותושבי המקום מצאו עצמם חיים בשטח הפקר, ב-No Man's Land. (המכתב לרה"מ מצורף כנספח למכתב זה.)
3. פנייתנו לראש הממשלה נשלחה עשור לאחר שהתקבלה החלטת הממשלה, אשר הטילה אחריות לביצוע היערכות מיוחדת על עיריית ירושלים, משרד הביטחון, המשרד לביטחון פנים, משרד החינוך, משרד הבריאות, משרד התקשורת, דואר ישראל, משרד הרווחה, המוסד לביטוח לאומי, משרד התחבורה, משרד הפנים, ושירות התעסוקה. אלא שבעשר השנים שחלפו לא מומשו מרבית ההתחייבויות. בנספח למכתב מצורפת טבלה, המפרטת את ההיערכות שנדרשה במסגרת ההחלטה מכל רשות או משרד, ואת מה שהתבצע בפועל בעשור החולף.
4. בנוסף להיערכות של משרדי הממשלה, הוביל המטה לביטחון לאומי עבודת מטה בשיתוף גופים אזרחיים וביטחוניים באשר לאופן הרצוי להפעלת המעברים ב"עוטף ירושלים". המלצותיו אומצו על ידי הממשלה במרץ 2005, אולם גם המימוש שלהן היה חלקי בלבד. דוח מבקר המדינה 61'א' מחודש מרץ 2011 התייחס בהרחבה לאי מימוש ההמלצות בפרק "[פעילות](#)".

[המעברים בין ישראל ובין אזור יהודה ושומרון](#)”, כמו גם דוח מבקר המדינה 59א' מחודש מרץ 2009, שכותרתו [”המכשול והמעברים בעוטף ירושלים”](#).

5. החלטת הממשלה, עבודת המטה בסוגיית המעברים וההבטחות הנלוות להן הוצגו בפני שופטי בג”ץ במסגרת דיונים בעתירות שהוגשו ע”י התושבים נגד תוואי החומה. העתירות נדחו על בסיס ההנחה, כי הפגיעה בזכויות יסוד שתיגרם מהקמת החומה היא סבירה ומידתית בכפוף לקיום התחייבויות המדינה, ובראשן החלטת הממשלה האמורה. אלא שכאמור, העשור שחלף מאז התאפיין דווקא בהפרתן השיטתית של התחייבויות אלו. (ר’ בג”ץ 5488/04 **מועצה מקומית אלראם ואח’ נ’ ממשלת ישראל ואח’** (13.12.2006) (להלן: **עניין אלראם**) ובג”ץ 6193/05 **ועד תושבי ראס חמיס ואח’ נ’ הרשות המוסמכת עפ”י חוק להסדר תפיסת מקרקעים** (25.11.2008) (להלן: **עניין ראס חמיס**)).
6. במשך שנים הציפו האגודה לזכויות האזרח וגורמים נוספים את הבעיות החריפות שבשכונות שמעבר לחומה בפני הרשויות הרלוונטיות, ובהן עיריית ירושלים, וועדות הכנסת השונות, משטרת ירושלים וצה”ל. על אף שישנה הסכמה גורפת כי מצבן של השכונות קשה מנשוא, ולמרות ההפרה הברורה של התחייבויות הממשלה, ההתנערות של הרשויות שיטתית ומתמשכת.
7. הותרת המדיניות הנוכחית על כנה מהווה הזנחה נפשעת כלפי אוכלוסייה שלמה. היא פוגעת פגיעה אנושה בשורה ארוכה של זכויות יסוד של עשרות אלפי תושבות ותושבים, ובהן הזכות לכבוד, לבריאות, לחינוך, לחופש תנועה, ועוד.
8. כדי להוביל לשינוי הנדרש והדחוף, אנו סבורים כי יש חשיבות מיוחדת במעורבותך בסוגיה זו, אשר מהווה פגיעה חמורה ויום יומית בעשרות אלפי בני אדם, תוך הפרה שיטתית של החלטות הממשלה בנושא ושל התחייבויות שנתנה המדינה בבג”ץ.
9. נשמח להיפגש עם כל הגורמים הרלוונטיים, וכן לסייע בכל דרך.

בברכה,

רונית סלע